

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Cieľom návrhu zákona je zefektívnenie poskytovania finančného príspevku na pomoc najmenej rozvinutým okresom, a to s ohľadom na jeho lepšiu adresnosť a transparentnosť.

Návrh zákona rovnako reaguje na transformáciu úloh a mieru zodpovednosti, ktoré s účinnosťou od 1. júla 2020 prešli na novovzniknuté Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, čo súvisí i s prechodom kompetencie rozhodovania o poskytnutí regionálneho príspevku.

Návrh zákona prinesie urýchlenie a zefektívnenie procesov pri poskytovaní regionálneho príspevku a zároveň zohľadňuje odporúčania Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky, ktoré vyplynuli z výsledkov kontroly zameranej na čerpanie regionálneho príspevku, príčiny a dopady nečerpania na plnenie úloh akčného plánu. Nahrádza sa pôvodný model prípravy a vyhodnocovania výziev na poskytnutie regionálneho príspevku založeného na odporúčaní okresných úradov novým transparentným modelom Riadiacich výborov zložených zo zástupcov Ministerstva investícií regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, vyšších územných celkov, do ktorých najmenej rozvinuté okresy patria, okresných úradov najmenej rozvinutých okresov, miest a obcí najmenej rozvinutých okresov a sociálno-ekonomických partnerov. Skúsenosti z minulosti totiž odhalili i prípady, kedy dochádzalo k zjavne neúčelnému nakladaniu s regionálnymi príspevkami bez priamej väzby na riešenie rozvojového problému v regióne.

Návrh zákona prinesie zjednodušenie procesu schvaľovania záväzných dokumentov týkajúcich sa poskytovania regionálneho príspevku. Nahrádzajú sa vládou schválené dva záväzné dokumenty, t. j. Akčný plán najmenej rozvinutého okresu a Ročné priority, jedným záväzným dokumentom Plánom rozvoja, ktorý ako komplexný dokument pre poskytovanie podpory najmenej rozvinutému okresu bude obsahovať súbor konkrétnych aktivít na riešenie rozvojového problému v regióne. Návrh zákona zavádza i novú koncepciu najmenej rozvinutých území, ako území tvorených susediacimi najmenej rozvinutými okresmi s rovnakými či podobnými problémami, v rámci ktorých existuje potreba plánovania regionálneho rozvoja týchto území s ohľadom na širšie súvislosti prirodzeného regiónu.

Návrh zákona prihliada aj na potrebu aktualizácie kritérií na posudzovanie okresu ako najmenej rozvinutého okresu, a to o kritérium, ktoré medzi najmenej rozvinuté okresy radí i okresy kompletne obklopené najmenej rozvinutými okresmi. Z poznatkov z praxe totiž plynie, že pokiaľ sa takýto okres vyskytne, ide zväčša o okres, ktorý má spravidla rovnaké rozvojové problémy ako sú v okresoch spĺňajúcich podmienku najmenej rozvinutého okresu, ktoré ho obklopujú.

B. Osobitná časť

K čl. I

K bodu 1 (§ 2 ods. 2)

Navrhovaná úprava reflektuje nahradenie akčného plánu plánom rozvoja.

K bodom 2 a 3 (§ 3 ods. 1 písm. a), b) a d))

Navrhovaná úprava reflektuje nahradenie akčného plánu plánom rozvoja, ako aj upustenie od tvorby samostatného plánovacieho dokumentu v podobe ročných priorít. Zároveň úprava reflektuje zmenu kompetencie schvaľovania plánu rozvoja ministerstvom investícií. Plány rozvoja vypracovávajú okresné úrady v sídle najmenej rozvinutých okresov.

K bodu 4 (§ 3 ods. 3 písm. b))

Na základe skúseností a poznaní z území možno konštatovať, že v prípadoch v ktorých sa vyskytol okres obklopený najmenej rozvinutými okresmi spĺňajúcich podmienku najmenej rozvinutého okresu, išlo spravidla o okres s rovnakými problémami než sú v okresoch obklopujúcich ho svojimi abstraktnými hranicami okresu. Rozvojové problémy v tomto území totiž spravidla predstavujú problém regiónu, nie okresu. Pokiaľ sa takýto okres vyskytne ide zväčša o okres, ktorý prepadol cez nastavenú sieť pomoci najmenej rozvinutým okresom. Na strane druhej, je neoprávnené a nelegitímne, aby sa pri nastavovaní klasifikačných kritérií pre určenie najmenej rozvinutého okresu objavovali ako najmenej rozvinuté okresy i okresy krajských miest. Okresy krajských miest totiž predstavujú historicky a dlhodobo centrá regiónov a tomu odpovedá i koncentrácia pracovných ponúk, škôl, potrebnej infraštruktúry a pod. v tomto okrese.

K bodu 5 a 8 (§ 3 ods. 4 písm. b), c) a e))

Navrhovaná úprava reflektuje nahradenie akčného plánu plánom rozvoja, ako aj upustenie od tvorby samostatného plánovacieho dokumentu v podobe ročných priorít a transformácie úloh a významu Rady pre rozvoj najmenej rozvinutých okresov vzhľadom na vznik nového ministerstva – Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. Plány rozvoja vypracovávajú okresné úrady v sídle najmenej rozvinutých okresov, ktoré ich následne predkladajú na schválenie ministerstvu investícií.

K bodu 6 (§ 3 ods. 4 písm. d) prvý bod)

Legislatívno-technická úprava - v súvislosti s vypustením § 3 ods. 4 písm. d) druhého bodu sa tiež vypustila spojka „a“, ktorá sa vkladá na koniec prvého bodu.

K bodu 7 (§ 3 ods. 4 písm. d))

Ide o úpravu spojenú s transformáciou úloh a významu Rady pre rozvoj najmenej rozvinutých okresov vzhľadom na vznik nového ministerstva – Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky.

K bodu 9 (§ 4)

Navrhovaná úprava terminologicky nahrádza akčný plán plánom rozvoja. Aktivita predstavuje označenie pre súbor konkrétnych a špecifikovaných aktivít na riešenie problému pretrvávajúcom v danom území. V prípade potreby môže byť jeden plán rozvoja vypracovaný pre viacero najmenej rozvinutých okresov ako ich spoločný plán rozvoja celého územia. Do

procesu jeho tvorby sa vnáša vyšší územný celok, ktorý v súlade s rozvojovými dokumentami samosprávneho kraja navrhuje okruh aktivít potrebných pre príslušné územie.

K bodu 10 (§ 4a)

Vzhľadom na skutočnosť, že plán rozvoja bude obsahovať súbor špecifikovaných a konkretizovaných akcií i s ohľadom na jednotlivé roky plánovania, nie je potrebným tvoriť a prijímať duplicitne osobitný dokument v podobe ročných priorít.

K bodu 11 (§ 5)

Navrhovaná úprava reflektuje na vznik nového ministerstva – Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. V jednotlivých najmenej rozvinutých okresoch dochádza k vytvoreniu poradných orgánov Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky zložených zo zástupcov Ministerstva investícií regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, vyšších územných celkov, do ktorých najmenej rozvinuté okresy patria, okresných úradov najmenej rozvinutých okresov, miest a obcí najmenej rozvinutých okresov a sociálno-ekonomických partnerov, ktorí sa podieľajú na príprave výzvy na predkladanie žiadosti o poskytnutie regionálneho príspevku a na jej vyhodnocovaní. Ak tak plán rozvoja určí, v určených najmenej rozvinutých okresoch spolupôsobia viaceré riadiace výbory týchto okresov spoločne ako jeden spoločný riadiaci výbor.

K bodu 12 (§ 6)

Navrhovaná úprava reflektuje nahradenie akčného plánu plánom rozvoja ako i na upustenie od tvorby samostatného plánovacieho dokumentu v podobe ročných priorít.

K bodu 13 (§ 7)

Vypúšťa sa ustanovenie, ktoré je vzhľadom na legálne zakotvenie kompetencií Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky v § 3 zákona duplicitné.

K bodu 14 (§ 8)

Ide o úpravu spojenú s transformáciou úloh a významu Rady pre rozvoj najmenej rozvinutých okresov vzhľadom na vznik nového ministerstva – Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky i so zreteľom na výšku poskytovanej finančnej podpory, ktorá nedosahuje osobitne kvalifikovanú výšku. Súčasne dochádza k precizovaniu náležitostí žiadosti o poskytnutie regionálneho príspevku ako i úprave požadovanej dĺžky trvania vlastníckeho alebo iného práva k pozemku v prípade poskytovania príspevku poskytovaného na výstavbu z desať na päť rokov, nakoľko pôvodná lehota bola neprimerane dlhá. Zároveň sa navrhuje ustanoviť povinnosť pre prijímateľa poskytovať Ministerstvu investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky údaje na účely transparentného riadenia a kontroly poskytovania regionálneho príspevku. Rozsah požadovaných údajov bude uvedený v záväznej metodickej dokumentácii Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky.

K bodu 15 (§ 12)

Navrhovaná úprava reflektuje nahradenie akčného plánu plánom rozvoja. Akčné plány schválené do 31. októbra 2021 sa s účinnosťou od 1. novembra 2021 považujú za plány rozvoja. Plány rozvoja podľa prvej vety schválené do 31. októbra 2021 prepracujú okresné úrady v sídle najmenej rozvinutých okresov najneskôr do 31. mája 2022. Táto povinnosť sa nevzťahuje na plány rozvoja, ktorých doba plnenia uplynie do konca roka 2021.

K čl. II

Navrhované zmeny nadobudnú účinnosť 1. novembra 2021.